

T ngày lên trung h c t i gi tôi... lang thang quá c . H t conference này t i project kia, và hay đi làm nh ng vi c mà má b o là vi c... "vác ngà voi"

- □ □ □ □ Hình t trên, theo chi u kim đ ng h :1. Nhóm sinh viên
- tr ng lu t USC trong ch ng trình "Legal Aid Alternative Breaks."
- 2. M t trong nh ng vi c giúp xây đ ng quê h ng c a Đôn: Nh đnh; Và
- 3. Thăm g p Momo, bà c b o tr ng ng i M 90 tu i (trái) và bà Jackie (ph i).

Tác gi tên th t Lý Tuy t Mai, c dân Pomona, CA., đã nh n gi i tác gi V t V N c M 2009, v i bài vi t "Con Bé," chuy n k v chính sách c a B Xã H i M đ i v i tr ng h p m t cô bé g c V t 16 tu i mang b u. Bài m i nh t c a B o Trần đ c ghi: V t theo i k chuy n c a Đôn Nghiêm sau chuy n đ New Orleans, tháng 3, 2010.

V a ng i ch lên máy bay tôi v a nghĩ t i má. Hôm nay, Má đã ph i d y t 3 gi r i sáng đ pha cafe, n ng bagel b t th ng con ăn, vì bi t là hành khách h ng "economy" nh tôi ch đ c ăn đ m tâm mi n phí có m i món... cereal. T i phi tr ng, Má ôm tôi đ n dò, "Nh c n th n nha, đ ng đi g n b sông nha, nh đ i nón an toàn, coi ch ng kèo c t r t xu ng đ u nha, còn c a kéo, kim búa n a, coi ch ng đ ng đ c t trúng tay, đ p trúng chân nha..." Toàn nh ng câu đã thu c n m lòng. Tôi c ph i d - nh r i, bi t r i - đ b má yên lòng ra v . Dù sao, l n này má "gi i" thi t, không đ r t m t gi t n c m t nào.

T ngày lên trung h c t i gi tôi... lang thang quá c . H t conference này t i project kia, và hay đi làm nh ng vi c mà má b o là vi c... "vác ngà voi". Tôi nói v i má, tôi th a h ng cái tính "vác ngà voi" t ông ngo i và b , thành ra má đâu có th phàn nàn tôi đ c. Nh ng khác v i ông ngo i và b ch lo nh ng vi c h i đoàn, chùa chi n, thi n nguy n g n nhà, tôi thích đ đ đi xa, và càng đi đ n nhi u n i khác nhau càng t t.

Th y tôi ch a xong chuy n đi này đã lo t i chuy n đi kia nên má nh th y l y s t vi cho tôi đ coi cái s t tôi ra sao. Có lá s r i, má l i th dài, th ng n mà than là... thân nó c "thiên di", hèn chi. Đ ch c ăn h n má còn nh bà ngo i tôi coi sách t ng s "B n Ông Vua", chi u theo gi sinh, ngày sinh, tháng sinh đ xem cu c đ i tôi sau này s ra sao. Bà ngo i tôi xem xong r i l c đ u b o là tôi sinh nh m bàn chân ông vua mùa H , nên su t đ i tôi s ... "lang b t k h ". N u qu th thì... đúng s r i.

Đã bi t s th ng con ph i đi lang thang nh ng má v n lo lung tung m i l n nhìn tôi s a so n vali. Mà mà ph i lo nhi u thì tôi s ... nh c đ u, nên tôi ch mu n báo tr c v i má v nh ng chuy n đi vào nh ng gi phút... c n ph i báo. Ch ng h n nh chuy n đi 6 tháng sang Phi Lu t Tân làm thi n nguy n giúp ng i t n n Vi t đi đ nh c Gia Nã Đ i, tôi ch báo tr c ngày lên máy bay đúng... m t tu n. Nh ng chuy n đi New Orleans l n này thì ph i báo tr c đ n nh ng ba tháng vì... má ph i s a so n đ tr ti n vé máy bay và phát ti n ăn tr n m t tu n l .

1. Công vi c xây d ng thi n nguy n

L n này, tôi đi sang New Orleans đ cùng v i nhóm sinh viên làm vi c thi n nguy n c a tr ng trong m t ch ng trình đ c mang tên là "Legal Aid Alternative Breaks". Ch ng trình này đ c m t nhóm sinh viên tr ng Lu t USC (University of Southern California Law School) đ x ng và th c hi n đ i s b o tr c a nhà tr ng t mùa Xuân năm 2006, sau khi c n h ng th y Katrina tàn phá vùng đ t New Orleans. Năm nay là năm th 4 sinh viên tr ng tôi t ch c chuy n đi sang vùng này, đ ti p t c công vi c c v n lu t pháp và tu b l i nhà c a cho nh ng n n nhân th cô c a c ng đ ng. Đ có 60 sinh viên c a tr ng "đ c ch n" vào ch ng trình "Legal Aid Alternative Breaks" k ngh l mùa Xuân năm 2010 này. Nhà tr ng ch lo cho chúng tôi ti n m n khách s n và ti n m n xe di chuy n đi làm. Nh ng ph n t n phí còn l i thì đã có... b m chúng tôi lo.

Cùng đi v i tôi chuy n này có Vanessa, Maya, Tim, Alberto, Shannon, Chloe, Deepark, Daniel, Ramon, Scott, Andrew, Jessica, Alex, Ian, nh ng ng i b n h c cùng khóa v i tôi.

Chuy n bay 6 gi 30 sáng r i phi tr ng Ontario đ a tôi sang Houston. đ đây, tôi có kho ng hai ti ng đ ng h ch đ i chuy n bay chuy n ti p. Trong ch ng ng ng Houston tôi g p Jessica và hai ng i b n m i, Nick và Amanda, đã bay t i t phi tr ng LAX. Vì đã ch n ch ng i tr c t hôm đ t vé nên Jessica và tôi đã có m t ti ng đ ng h ng i c nh nhau, trò chuy n trên chuy n bay sang New Orleans.

Con Bé

Tác Giả: B o Trần

Thứ Sáu, 23 Tháng 4 Năm 2010 11:46

M y ngày tr c khi tôi đi, má đã lên Yahoo xem d báo v th i ti t. Má lo âu khi nhìn th y Yahoo Weather tiên đoán s có m a rào, gió l n New Orleans. Má chu n b cho tôi m t cái poncho đ phòng khi tôi ph i làm vi c d i m a, nh ng tôi l i "b quên" nhà. Khi tôi t i New Orleans thì tr i trong, n ng m, ch có m t gi t m a nào. Tôi đ i n tho i v cho má, báo tin đã t i n i bình an. Tôi ch c má là hãy email cho Yahoo than phi n vi c... h đã tiên đoán sai v th i ti t đ má ph i... m t ăn m t ng .

M t ng i b n cùng tr ng đ n t sáng s m đã lái chi c xe van c a tr ng m n đ n đón chúng tôi phi tr ng New Orleans v khách s n. Cái khách s n 3 sao Embassy Suites này cũng r t khang trang, n m g n dòng sông Mississippi, cách xa phi tr ng kho ng ch ng 12 d m. Năm đ a chúng tôi (Ramon, Deepark, Daniel, Tim và tôi) chia nhau m t căn phòng r ng rãi, có hai cái gi ng queen size và 1 cái sofa kéo ra cũng thành m t cái gi ng queen size.

Ch Nh t, ch a ph i làm vi c nên tôi và nhóm b n đ n t hôm tr c kéo nhau đi ng m c nh thành ph New Orleans v a đ c trùng tu, ch p hình nh ng ki n trúc c n m chen l n v i nh ng tòa nhà đ c đ ng xây theo ki u m i. Và bu i t i hôm đó, chúng tôi đã có m t b a c m t i th t ngon mi ng trên du thuy n đi đ c theo dòng Mississippi ng m hoàng hôn th m ng xu ng đ n trên sông n c.

M i bu i sáng tr c khi đi làm, chúng tôi b t đ u b ng m t b a đ m tâm th nh so n khách s n v i bánh mì Tây n ng giòn, cereals, trái cây t i, sausages, bacon, riêng tr ng chiên và omelet thì có đ m i ki u, n u theo ý mu n c a khách hàng. Đ c bi t còn có thêm món grits, m t đ c s n c a vùng New Orleans, làm b ng b t b p tr ng xay nhuy n, n u nh cháo đ c, nh ng tôi th m t l n r i không dám ăn n a.

Sau b a sáng, 60 đ a chúng tôi chen chúc trong 4 cái xe van đi t i ch làm. M t nhóm nh , ph n nhi u là các cô sinh viên m nh mai, đã l a ch n công vi c b tíc đ n t i v n phòng. Ph n còn l i, s đ c đ a t i nh ng vùng nhà c a đã b tàn phá đ b t đ u vào công vi c trùng tu, lao đ ng chân tay. Tôi và m t nhóm b n đ c đ a t i nh ng căn nhà trên con đ ng Andry thu c vùng "Lower Ninth Ward", m t vùng dân c nghèo, đ t th p, n m bên c nh kinh đào Industrial, n i b bão Katrina tàn phá n ng n nh t.

vùng đ t này, v n còn hàng trăm căn nhà b đóng g bít bùng, v n t c b hoang. Ch nhân c a nh ng căn nhà này đã không đ c h ng b o hi m b i th ng thi t h i vì lý do "không có b o hi m ng a l t l i" và cũng "ch a" nh n đ c tr c p t chính ph đ có th tu b l i căn nhà c a mình nên đành ph i b nhà tr ng đi nh nhà c a thân nhân hay bè b n. Nh ng sau

Con Bé

Tác Giả: B o Trần

Thứ Sáu, 23 Tháng 4 Năm 2010 11:46

---

này khi bị t có nh ng nhóm sinh viên nh chúng tôi, t các tr ng h c kh p các ti u bang khác nhau đ n đ ti p tay h trùng tu l i n i ăn, ch n n nên h đã đ n đ n tr v xây đ ng l i cu c đ i.

Th Hai, tôi và nhóm c a mình b t đ u c căn nhà đ u tiên v i công vi c c o s ch sàn nhà b ng linoleum đ m t nhóm khác có th đ n đ ng l i cái sàn nhà b ng g . T ng công vi c chà, c o này là d , nh ng không ng chúng tôi h h c mãi c ngày m i xong. Quét đ n nh ng m nh v n linoleum xong xuôi, b g n gh đ y nh ng b ch rác thì cũng g n đ n gi v , chúng tôi ng i b t xu ng b c tam c p ngh m t đ ch xe đ n đ n.

Th Ba, nhóm c a tôi đ c ch đ nh đi đào nh ng r cây, g c cây ch t khu v n m t căn nhà khác. Tr i đ t, n nhà tôi ch đ c làm "th ph ", "th v n" m i khi b c n tôi giúp vài công vi c v t ngoài v n, bây gi tôi đ c làm "th chính", "th chuyên" m i kh . Mi ng v n b b bê lâu ngày nên đ t tr nên khô c n, c ng ng c, đào xu ng nhát nào là đau tay nhát đó. Đào cái đ ng r , g c cây này lên đ c r i chúng tôi còn ph i thu g n b vào trong nh ng cái b ch rác đen đ nh ng ng i có nhi m v đ rác đ n thau l m đem đi đ . Vì không quen v i chuy n cu c cày, đào x i, nên sau bu i lao đ ng này v khách s n t m r a xong là tôi ch mu n n m th ng c ng ra đ ng , nh ng m y đ a b n tôi đã đ ng tôi d y đ đi ăn c m t i và nghe nh c v i chúng nó.

Th T , nhóm tôi đ c đ a đi nh đ nh. Chúng tôi có nhi m v tháo m y m nh ván v n và nh h t nh ng cái đ nh còn sót trên s n nhà, kèo nhà, c t nhà cho tr n tru, đ s n sàng cho m t nhóm ng i khác đ n đ ng l i nh ng t m bông x p cách nhi t và nh ng mi ng dry wall.

Th Năm, nhóm chúng tôi ph trách công vi c đi s n nhà. Tôi thích cái công vi c này h n c , vì ít ra tôi cũng đ c nhìn th y m t hình nh m i đ p h n sau khi hoàn t t. Năm đ a chúng tôi chi m k l c s n nhà... v a nhanh v a đ p vì chúng tôi đã hoàn t t nh ng b t ng phía trong và phía ngoài c a căn nhà trong vòng có 1 ngày.

Th Sáu, chúng tôi tr l i căn nhà m i s n ngày hôm tr c đ s n n t m y cái c a, hành lang tr c nhà, hàng rào s t, và c ng ra vào, cùng lau chùi nh ng v t s n lem lu c cho s ch s và thu đ n l i "đ ng nh ". Sau khi hoàn t t công vi c, chúng tôi đã đ ng ch p hình v i ng i ch nhà ngay tr c căn nhà c a bà ta.

Nhìn v m t hân hoan và n c i h h c a ch nhà chúng tôi cũng th y vui lây.

Th i gian làm vi c là t 9 gi sáng đ n 5 gi chi u, sau đó thì chúng tôi hoàn toàn đ c t do. Sau m t ngày làm vi c m t nh c, chúng tôi tr v khách s n t m r a s ch s r i r nhau đi đ o ph .

T khách s n chúng tôi có th đi b ra French Quarter, Harrah s Casino, b sông Mississippi, New Orleans Morial Convention Center, National D-Day Museum, Riverwalk shopping center, rạp cine IMAX, và Saint Charles Streetcar. Bu i t i sau khi ăn c m xong chúng tôi v n đi bách b v khách s n. New Orleans bu i t i cũng r t th m ng, êm đ m, không đ n n i "đáng s " nh má đã lo ng i. Ng i dân New Orleans cũng hi n hòa, thân thi n l m, t i nhà hàng nào chúng tôi cũng đ c ti p đ i ân c n, nh t là sau khi h bi t chúng tôi là nh ng sinh viên đ n t California đ giúp n n nhân bão Katrina xây d ng l i nhà c a.

M i bu i t i, chúng tôi ch n m t nhà hàng khác nhau đ th món ngon l "Cajun" c a mi n đ t ph ng Nam. Th c ăn cay không th t , ăn vài ngày thì đ c, nh ng ăn hoài thì ch c là s b đau c . Tôi đ c th ng th c món Gumbo v i bao nhiêu lo i h i s n t i ng t, ngon tuy t v i. Nh ng cái món Jambalaya i cái nhà hàng tôi đ n ăn hôm th T thì quá đ , n c sauce gì mà c đ c y nh là ketchup, không đ c ngon b ng món Jambalaya má n u nhà. Chi u th Sáu, sau ngày làm vi c cu i cùng i "Lower Ninth Ward" chúng tôi t th ng cho mình m t bu i ti c liên hoan náo nhi t m t nhà hàng khá sang tr ng trong thành ph .

Tr c khi đi New Orleans m t tu n, tôi và m y ng i b n cùng l p đã h p l i v i nhau đ so n th o ch ng trình gi i trí. Nh ng chúng tôi ch có th đi ch i v i nhau ba ngày đ u tu n thôi, vì bu i t i th Sáu là ti c liên hoan chia tay c a c đoàn, và t i th Năm tôi đã có h n đi ăn c m v i Momo. Hai bu i gi i trí v i nh c Bluegrass và Rebirth Concert thì không có gì đáng nói. Nh ng cái đêm gi i trí n t ng nh t c a ba t i ăn ch i New Orleans là cái tour đi coi th gi i ma cà r ng.

Bu i t i th Hai, ăn c m xong, m y đ a tôi r nhau đi St.Louis Cathedral đ đi xem Vampire Tour. Cái tour dài kho ng 1 ti ng r i thôi, nh ng đ đ t o cho khán gi m t c m giác quái l , n l nh, vì đ c h ng đ n b c vào cái khung c nh t i đen đ y huy n bí c a m t th gi i ma qu c a loài sinh v t chuyên môn đi hút máu ng i. Chúng tôi cũng đ c đ n đi vi ng thăm nh ng n i ch n có liên h đ n loài sinh v t này nh quán r u c a Vampire, h m m , và đ c nghe đ n gi i v l ch s và truy n thuy t (g m c nh ng chuy n gi t ng và đ c tin là có th t) v loài ma cà r ng n i ti ng c a New Orleans.

2. Thăm Mono, Bà C : Ng i M B o Tr

Má đ n, "Ngay khi đ n New Orleans, ph i đ n tho i thăm Momo ngay."

Con Bé

Tác Giả: B o Tr n

Thứ Sáu, 23 Tháng 4 Năm 2010 11:46

Momo là "bà c b o tr c a gia đình ông bà ngo i tôi. M y đ a b n tôi ng c nhiên khi nghe nói tôi có "great grand-mother" ng i M . Tôi ph i gi i thích cho chúng nó nghe đây là bà n i nuôi c a má tôi, bà là ng i b o lãnh gia đình ông ngo i tôi ngày ông ngo i tôi và gia đình r i b quê h ng đi sang M t n n.

Chi u th B y, tôi g i đi n tho i cho Momo, h n g p bà đêm th Năm tu n t i.

Momo đã già l m r i, không th m t mình nên v n nhà bà Jackie, con gái út c a bà, thành phố Folsom, cách New Orleans m t cái h Pontchartrain. Tôi m i Momo và gia đình bà Jackie đi ăn t i v i tôi. Tôi nói tôi có th lái xe sang thăm Momo nhà bà Jackie nh ng Momo nói thôi, đ bà đ n g p tôi nhà hàng, vì n i bà đ iu hiu l m, và nh ng nhà hàng n i ti ng đ u bên vùng New Orleans.

Tôi h i bà Jackie là tôi có th đ n ch p hình v i Momo căn nhà cũ hay không, đ tôi có đ c t m hình k ni m c a bà và tôi tr c căn nhà mà ông bà ngo i, má tôi, c u, và các dì đã t m trú trong nh ng ngày đ u tiên M . Nh ng bà Jackie cho bi t là bà không th đ a Momo v nhà cũ, vì khi v l i nhà thì Momo không mu n r i xa căn nhà yêu đ u đó. L n tr c, bà Jackie và ông ch ng đã ph i đánh l a Momo đ đ a bà v v i h . Bà Jackie cho tôi đ a ch , và ch đ ng cho tôi đi t i đ ch p hình căn nhà hi n th i v cho má tôi coi.

Tôi r ba ng i b n thân là Shannon, Deepark và Daniel cùng đi v i tôi đ thăm bà c c a tôi. Tôi m n cái xe van c a nhóm, cùng 3 ng i b n đi đ n nhà Momo tr c khi đ n g p bà nhà hàng. Nh đ em theo GPS, nên tôi tìm đ n đ a ch c a Momo d dàng. Nhà c a Momo cách khách s n tôi đang trú ng kho ng ch ng 10 miles. Tôi b o Deepark ch p cho tôi m y t m hình đ ng tr c c a nhà Momo r i tôi m c a rào đi vào v n sau. Tôi không kh i bùi ngùi khi nhìn th y c nh tiêu đi u, x xác c a khu v n thi u tay ng i chăm sóc. Cái khu v n này đã không còn gi ng nh hình nh cái v n xinh x n có bãi c xanh m t, v i căn nhà kính tr ng đ y hoa lan c a Momo nh má tôi v n th ng t trong nh ng bài văn má tôi g i đ ng báo, khi nói v nh ng tháng ngày đ u tiên trên n c M , trong căn nhà c a ng i b o lãnh New Orleans.

Khi tôi đ n nhà hàng Deanie's (m t nhà hàng n i ti ng v h i s n New Orleans) thì Momo và bà Jackie cũng v a m i t i. Momo nh n ra tôi ngay, vì tôi là ng i Á Châu duy nh t trong m y ng i tr đ ng tr c m t bà, và vì tr c ngày tôi đi New Orleans, má tôi đã g i cho bà hai t m hình m i nh t c a tôi và b má ch p trong ngày T t Canh Đ n đ bà có th nh n ra tôi, đ bà kh i lo tôi là... k gi m o. Momo ôm ch m l y tôi m ng r , bà luôn mi ng xít xoa là tôi cao và

Con Bé

Tác Giả: B o Trần

Thứ Sáu, 23 Tháng 4 Năm 2010 11:46

---

to con quá. Th t tình, nhìn bà trong hình đám c i b má, tôi đã t ng là bà cao l n l m, nh ng khi g p bà r i tôi m i th y là bà... th p h n tôi nhi u.

Tháng 4 năm nay là Momo s tròn 90 tu i. Bà m đi nhi u so v i t m hình bà ch p v i c u tôi 5 năm tr c, khi c u và gia đình ghé thăm Momo trên đ ng đi Florida ch i, nh ng bà v n còn minh m n, ti ng nói r n ràng ch không th u thào nh m y bà già g n đ t xa tr i. Bà nói cho m y đ a b n tôi nghe t i sao bà tr thành bà n i nuôi c a má tôi. Bà nh c đ n chuy n c a Popo và ông ngo i tôi t nh ng năm 1960 - 1965, khi Popo sang Vi t Nam làm c v n cho chính ph Vi t Nam C ng Hòa, và là th ng c p tr c ti p c a ông ngo i tôi h i ông ngo i làm vi c B T ng Tham M u. Bà nói bà nh nh ng món ăn má tôi đã làm trong nh ng ngày gia đình ông ngo i t m trú ở nhà bà, nh c m chiên th p c m, mì xào h i s n, đùi gà p hành t i n ng... Nh ng bà b o bà thích nh t là món c m chiên th p c m c a má vì nó ngon mi ng và r t công phu. Má đã xào riềng r các th : c m - h t đ u hòa lan, h t b p, cà r t thái h t l u đông l nh - hành lá xanh, tôm t i thái nh - hành c tr ng, th t gà thái nh - th t cua lu c xé nh - r i tr n l i chung v i nhau. Sau cùng má tr i lên m t c m nh ng s i tr ng trắng c t m ng, nhìn th t là h p đ n. Momo ghi n món c m chiên này quá nên tr c khi ông ngo i đ m gia đình v Cali bà đã yêu c u má chiên cho bà m t n i to, r i bà b vào t ng cái h p nh a, c t trong t đông l nh đ ăn đ n.

Bà Jackie, con gái Momo, cũng r t đ th ng, c i toe toét c bu i. Bà xin l i là ông ch ng c a bà ph i làm ca t i, nên không có đ p g p tôi đ m nay. Theo th t c p b c thì tôi ph i g i Jackie là bà cô, great aunt, vì bà ngang hàng v i ông ngo i tôi, nh ng bà Jackie nói, c g i bà là Jackie cho nó thân m t. Bà Jackie b o tôi:

- H i x a ông ngo i c a Don đ l m, ng c làm nh ng là anh l n c a tôi không b ng. Tôi còn nh h i hè năm 1962, tôi và ch k tôi, Janice, qua Vi t Nam thăm Popo. Hai đ a tôi r nhau tr n nhà đi ch i, khi v b Popo b t g p. Popo ch nh ông ngo i Don gi i thích cho chúng tôi nghe v nh ng s nguy hi m c a m t đ t n c có chi n tranh thôi, v y mà ng đã b t hai đ a tôi ng i c gi đ ng h đ nghe ng gi ng moral. Nh ng mà hai đ a tôi không gi n ng đâu, ch em tôi th ng ng l m. Popo cũng v y, Popo th ng ông ngo i Don nh t trong nh ng ng i thu c c p c a Popo. Đó là lý do chúng tôi v n gi m i liên l c ch t ch v i ông ngo i Don t ngày Popo v n c.

Trong khi ch đ i nhà hàng đ m th c ăn ra, tôi và m y đ a b n tôi ch p hình v i Momo và bà Jackie. Tôi đ a Momo m y món quà t ng c a chúng tôi. Bà ng ai đã g i t ng bà m t cái áo khoác ngoài ki u Trung Hoa màu xanh hoàng gia. Má g i cho bà m t h p k o See s Candies vì Momo thích ng t. Tôi t ng cho bà Jackie m t cái mug có in tên tr ng USC. Tôi cũng t ng Momo m t cái mug nh ng đ p h n vì có in tên tr ng Lu t c a tôi, USC Gould School of Law,

Con Bé

Tác Giả: B o Trần

Thứ Sáu, 23 Tháng 4 Năm 2010 11:46

---

có c huy hi u in n i ngay d i tên tr ng. Momo c m cái mug lên ng m nghĩa r i b o:

- Bà r t hãnh di n vì con.

Momo nói cho bà g i i cảm n bà ngo i và má, nh n v i bà ngo i là bà thích cái áo màu xanh hoàng gia này i m, còn k o See s Candies thì đúng là má bi t ý bà, lâu r i bà không đ c ăn See s Candies, vì lo i k o này không có bán ở New Orleans.

Ăn xong, ng i thêm đ c m t chút là Momo ph i v . Momo nói bà không th ng i i lâu v i chúng tôi vì đ ng v nhà bà xa quá, nh ng h n 1 ti ng đ ng h lái xe, h n n a bà Jackie ph i đi làm s m sáng hôm sau. Tôi đ a Momo vào xe, tr c khi xe ch y bà còn n m tay tôi đ n dò:

- Nh n b má sang thăm Momo nhá, Momo già r i, ch ng còn bi t đ c bao ngày n a đâu.

[3. Chuy n làng V t Nam Versailles lên TV 25-5-02](#)

Tôi tr v California t i th B y. V đ n nhà, trong lúc ch đ i má làm ph tôi load hình t camera vào desktop c a má, đ cho b má coi hình tôi ch p v i Momo, bà Jackie, và nh ng hình nh công trình... xây đ ng c a tôi. Ăn xong tô ph , tôi đi t m r i chui vào ch n m ng lẩn quay t i h n 10 gi sáng hôm sau m i th c.

Khi tôi th c đ y thì b đã đi làm. Hai má con tôi đem cafe v i mi n gà ra sau v n v a ăn, v a nói chuy n. Tôi k i công vi c 1 tu n i đi làm thi n nguy n r i nh c i i nh n c a Momo, nói má nên v thăm i bà m t i vì bà đã già quá r i. Má nói:

- , ch c má cũng ph i thu x p thì gi đi thăm bà m t chuy n.

Tôi nói v i má là t i nghi p m y ng i n n nhân Katrina nghèo ở vùng Lower Ninth Ward i m,

Con Bé

Tác Giả: B o Trần

Thứ Sáu, 23 Tháng 4 Năm 2010 11:46

---

cho t i gi này thì m t s l n c dân v n ch a có th v l i nhà đ . Cái vùng Lower Ninth Ward này là m t vùng đ t đã không đ c chính ph ngó ngàng t i. Th m chí, chính ph còn đ nh san b ng vùng đ t Lower Ninth Ward này đ bi n nó thành m t khu du l ch, nh ng nh ng ng i dân nghèo này đã tranh đ u ghê l m m i có th gi l i đ c vùng đ t c a h . Vì nghèo, th t h c, th cô, nên h đã không "h i đ đi u ki n" đ xin đ c tr c p tu b l i nhà c a. Th nê, h r t c n s giúp đ c a c ng đ ng, c v t ch t l n tinh th n, c ng thêm tr giúp v v n đ lu t pháp. Nhi u đoàn th , sinh viên c a các tr ng đ i h c toàn qu c đã và đang ti p t c nh ng ch ng trình tr giúp cho dân nghèo c a New Orleans. Tr ng c a tôi s ti p t c ch ng trình "Legal Aid Alternative Breaks" đ giúp nh ng n n nhân b o t này tu b l i n i ăn, ch n .

Má th c m c:

- Th sao nh ng ng i khác đã nh n đ c tr c p đ tu b l i nhà c a c a h ? Nh Momo đó, nhà c a bà đã đ c s a sang xong t m y năm nay. R i còn insurance n a, m y cái h ãng b o hi m nhà c a đ đầu mà không b i th ng thi t h i cho ng i ta s a nhà?

Tôi l c đ u:

- Má không bi t đ u, có nhi u v n đ l m, thí d nh "danh chánh ngôn thu n" là m t. Có nh ng ng i Lower Ninth Ward này t lâu r i t m v i nhau trong căn nhà th a h ng t ông bà cha m h , đ u có nghĩ đ n vi c đ i ch quy n trên gi y t , và m t ph n vì cũng không có ti n đóng thu đ sang tên, nên h c nh v y. Th nê tuy mang ti ng là n n nhân c a l i t th t nh ng h không th ch ng minh h là ch căn nhà c n đ c tr giúp. Và vì nghèo, nên h đã không mua b o hi m ng a l t l i, vì đ u ai nghĩ là s có m t c n l t kinh hoàng đ n v y. Cũng nh Cali mình, x đ ng đ t nh ng đ u ph i nhà nào cũng có earthquake insurance đ u má. Còn tr giúp c a chính ph thì ph i u tiên cho nh ng căn nhà n m trong khu th t , còn nh ng vùng nghèo nàn và xa xôi nh th này thì t t ... tính sau.

Má b i ng i:

- n i nào thì ng i dân nghèo, thi u s , cũng ch u thi t th i th i con. - Má nhìn tôi - Con có nghe nói t i ngôi làng Vi t Nam tên Versailles ở New Orleans không?

Tôi l c đ u:

Con Bé

Tác Giả: B o Trần

Thứ Sáu, 23 Tháng 4 Năm 2010 11:46

- Con không đ ý, nên không h i. N u bi t thì con đã c tìm m t chút thì gi đ đi t i, xem có gi ng thành ph "Ti u Saigon" c a Cali không.

Má nói:

- Má cũng không bi t làng Versailles ở đâu. Tháng 6 năm 1975, lúc má còn ở New Orleans, chính ph đã h a cho ng i t n n m t mi ng đ t tr ng đ l p thành làng Vi t Nam, nh ng cho đ n khi ông ngo i đ a gia đình v l i Cali thì ngôi làng Vi t Nam đó v n ch a thành hình. Sau này, má có nghe nói c ng đ ng ng i Vi t ở New Orleans cũng r t l n m nh, nh ng má nghĩ đó cũng là m t vi c bình th ng nh s l n m nh c a nh ng c ng đ ng ng i Vi t ở các ti u bang khác. Hôm qua, m t ng i b n trên di n đàn internet c a má cho bi t là có m t cu n phim v ngôi làng Vi t Nam tên Versailles s đ c trình chi u vào ngày 25 tháng 5 này trên đài PBS ở vùng Orange County. Đây là m t cu n phim tài li u nói v s quy t tâm v n lên đ h i sinh c a c ng đ ng ng i Vi t ở New Orleans sau c n bão l t Katrina. H đã ph i t ph n đ u thay vì trông ch vào s giúp đ c a chính ph . Theo tài li u trên m ng thì c ng đ ng ng i Vi t bé nh ở làng Versailles này cũng ở trong tình tr ng b b r i trong đ án tái thi t New Orleans nh Lower Ninth Ward. T h n n a là chính quy n đ a ph ng đã không c n đ ý đ n môi tr ng sinh s ng c a dân c làng Versailles, nên đã đ đ nh cho m bãi đ rác Chef Menteur ở g n đó, và bãi rác này có th làm ô nhi m ngu n cung c p n c ch y qua làng. Nh ng ng i Vi t ở đây đã quy t đ nh sát cánh bên nhau tranh đ u ch ng l i quy t đ nh vô tâm c a chính quy n đ a ph ng, và h đã th ng. Bãi đ rác đã b đóng c a vnh vi n, làng Versailles đã đ c h i sinh. Con bi t không, ở hoàn c nh nào cũng th , ch có s c g ng và n l c c a chính mình m i có th giúp mình v t qua gian khó mà thôi.

Má đã đem chén đũa vào nhà. Ng i l i m t mình ở sau v n v i ly cafe đã ngu i l nh, tôi nhìn lên b u tr i n ng m c a California mà không kh i ch nh lòng nghĩ đ n nh ng ng i dân nghèo ở con đ ng Andry c a "Lower Ninth Ward", nh ng ng i có nhà v a đ c nhóm chúng tôi tu b l i. C theo l i má k thì s quy t tâm và lòng qu c m xây đ ng l i c ng đ ng c a c dân làng Versailles đã thành m t t m g ng t t, làm cho ng i b n x thán ph c. Tôi hy v ng nh ng c dân c a Lower Ninth Ward cũng s nh c ng đ ng ng i Vi t làng Versailles, hăng hái cùng nhau tr v c qu n đ xây đ ng l i t ng lai. Hy v ng r i "Lower Ninth Ward" s có m t khuôn m t m i, đ p đ , t i t n nh ngôi làng Versailles c a c ng đ ng ng i Vi t ở New Orleans.

Tôi quy t đ nh ti p t c ghi danh cho ch ng trình thi n quy n c a "Legal Aid Alternative Breaks" mùa Xuân năm t i và s kêu g i thêm nhi u b n bè cùng ghi danh n a, đ cùng góp m t bàn tay vào xây đ ng l i quê h ng.

Con Bé

Tác Giả: B o Tr n

Thứ Sáu, 23 Tháng 4 Năm 2010 11:46
